

Kommunstyrelseförvaltningen
Överförmyndarenheten

Information om överförmyndarens samtycke till bodelning

Bodelning innebär uppdelning av gemensam egendom. Vanligen uppstår frågan om bodelning i samband med skilsmässa eller genom den ena makens död. Frågan om bodelning kan bli aktuell även under pågående äktenskap. Om makar i samband med skilsmässa, eller sambor i samband med separation, inte kommer överens om bodelningen har varje part rätt att begära att en bodelningsförrättare som utses av tingsrätten (oftast en advokat). En ställföreträdare får inte överlåta den enskildes egendom i samband med en bodelning utan överförmyndarens samtycke.

Bodelning när ett äktenskap eller samboförhållande upphör genom skilsmässa eller separation

Ett giftermål innebär i grunden inte någon förändring av makars äganderätt till sin egendom. Däremot får makarna i samband med giftermålet en dold äganderätt på att få ta del av den andras egendom i samband med eventuell skilsmässa. Det innebär att vid skilsmässa ska i de allra flesta fall en bodelning göras. Den egendom som ska delas är giftorättsgodset vilket utgörs av den förmögenhet som tillhör makarna gemensamt. Undantaget, när det inte ska göras en bodelning, är om makarna endast äger enskild egendom och att det därmed inte finns något giftorättsgodset att dela.

Om bodelning inte görs i samband med skilsmässa finns det inget hinder för den andre maken att begära bodelning i ett senare skede. Detta eftersom att rätten att begära bodelning inte preskriberas. Som ställföreträdare är det viktigt att du bevakar din huvudmans rätt på så sätt att en bodelning görs så snart det är möjligt i samband skilsmässan.

Om två sambor separerar ska de bara dela sitt gemensamma bohag och bostad, så kallad samboegendom. Samboegendom utgörs av de saker som har införskaffats för gemensamt bruk. Till skillnad från äkta makar ska sambor som separerar alltså inte dela tillgångar såsom banktillgodohavanden, värdepapper, lösöre som kan tillskrivas enbart en sambo etc. Det finns inget krav på att sambor måste göra en formell bodelning. Som ställföreträdare är det därför av vikt att du begär bodelning om det är i huvudmannens intresse. Begäran om bodelning ska göras senast ett år efter det att samboförhållandet upplöstes. I annat fall går rätten till bodelning förlorad.

Bodelning under bestående äktenskap eller pågående samboförhållande

En bodelning under bestående äktenskap är en frivillig ekonomisk uppgörelse mellan makarna. Vanligen syftar bodelning under bestående äktenskap till att klarlägga ägandeförhållanden mellan makarna. Om syftet med bodelningen är att egendomen inte ska ingå i eventuell framtida bodelning måste egendomen tillskrivas någon av makarna genom äktenskapsförord.

Under pågående samboförhållande är det inte aktuellt med bodelning. Vill sambor reglera egendomsfördelning för en eventuell framtida bodelning kan istället ett samboavtal upprättas.

Bodelning på grund av dödsfall

När en make i ett äktenskap avlider och makarna endast hade giftorättsgods så ska en bodelning ske innan den avlidnes tillgångar kan delas. Bodelning ska göras med utgångspunkt enligt egendomsförhållandena per dödsdagen. Om den avlidnes dödsbodelägare inte är överens med den efterlevande maken kan en bodelningsförrättare utses att förrätta bodelning. Ansökan kan göras av båda parter och görs hos tingsrätten.

Om en part i ett samboförhållande avlider kan den efterlevande sambon begära bodelning. Endast den kvarvarande sambon (eller dennes ställföreträdare) kan begära bodelning. Bodelning bör bara ske om det ligger i huvudmannens intresse. Bodelningen görs då mellan den efterlevande sambon och den avlidnes arvingar och eventuella universella testamentstagare. Bodelning måste begäras senast vid bouppteckningen efter den avlidne sambon.

Sammanfattning

- I äktenskap räknas parterna som en juridisk person – I samboskap är så inte fallet.
- I äktenskap räknas som grund all egendom som gemensam – i samboskap räknas endast den egendom som införskaffats för gemensamt bruk.
- I äktenskap kan man ändra reglerna kring vad som omfattas av bodelning genom äktenskapsförord – i samboskap skriver man istället samboavtal.
- Efter separation av äktenskap ska alltid bodelning genomföras – efter avslutat samboskap utförs det endast om någon av parterna kräver det.

Checklistor

Äktenskapsskillnad

- Skicka in ansökan om äktenskapsskillnad till tingsrätten
- Upprätta en bouppteckning så snart som möjligt
 - Giftorättgods och enskild egendom ska redovisas var för sig
- Upprätta bodelningsavtal
- Ansök om överförmyndarens samtycke till bodelning
- Bifogas till ansökan
 1. kopia på bouppteckning till överförmyndaren
 2. underskriven bodelningshandling
- Registrera bodelningshandling hos Skatteverket (valfritt)

Observera att den enskildes egendom inte får överlåtas utan Överförmyndarens samtycke.

Upphörande av samboförhållande

- Gör en begäran om bodelning till den andra sambon
 - Försäkra dig om att denne mottagit din begäran (ex. personlig överlämning eller skicka brev med mottagningsbevis)
- Upprätta en förteckning över samboegendom (den egendom som ska delas) så snart som möjligt
- Ansök om överförmyndarens samtycke till bodelning
- Bifogas till ansökan:
 1. kopia på förteckning över samboegendomen
 2. underskriven bodelningshandling
- Bodelning enligt sambolagen kan inte registreras

Observera att den enskildes egendom inte får överlåtas utan Överförmyndarens samtycke.

Bodelning under pågående äktenskap

- Skicka in en ansökan om bodelning till Skatteverket
- Upprätta en bouppteckning så snart som möjligt
 - Giftorättgods och enskild egendom ska redovisas särskilt
- Upprätta en bodelningshandling
- Ansök om överförmyndarens samtycke till bodelning
- Bifogas till ansökan:
 1. kopia på bouppteckning
 2. underskriven bodelningshandling
- Registrera bodelningshandling hos Skatteverket (valfritt)

Bodelning vid dödsfall äktenskap

- Upprätta en bouppteckning
 - Giftorättsgods och enskild egendom ska redovisas var för sig
- Upprätta bodelningsavtal. Endast giftorättsgods ska ingå i bodelningsavtal
- Upprätta arvskifte
- Ansök om överförmyndarens samtycke till bodelning samt arvskifte
- Bifogas ansökan
 1. kopia på registrerad bouppteckning
 2. underskriven bodelningshandling
 3. underskrivet arvskifte

Observera att den enskildes egendom inte får överlåtas utan Överförmyndarens samtycke.

Bodelning vid dödsfall samboförhållande

- Upprätta bouppteckning
- Begär bodelning enligt sambolagen. Observera att detta måste göras senast vid förrättningen av bouppteckning efter den avlidne sambon. Bodelning Om samboförhållandet upphört inom ett år före den ena sambons bortgång kan bodelning begäras senast vid förrättning av bouppteckning.
- Upprätta bodelningsavtal. Endast samboegendom kan bodelas
- Upprätta eventuellt arvskifte
- Ansök om överförmyndarens samtycke till bodelning
- Bifogas till ansökan:
 1. kopia på förteckning över samboegendomen
 2. underskriven bodelningshandling
 3. eventuellt arvskifte (underskrivet)

Observera att den enskildes egendom inte får överlåtas utan Överförmyndarens samtycke